https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj09-02-012
DOI: 10.30888/2663-5712.2021-09-02-012

УДК 371.8+37.015:303.621.35

ASSESSMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF MODERN YOUTH

ОЦІНКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Moroz L.I. / Мороз Л.І.
Cand. Sc. (Economics), As.prof. / к.е.н., с.н.с., доц.
ORCID: https://orsid.org/0000-0001-5806-0426
Lviv Polytechnic National University, 12 S. Bandera Str., Lviv-13, 79013, Ukraine
Національний університет «Львівська політехніка»,
Львів-13, вул. С.Бандери, 12, 79013.

Анотація: *На основі виявлення і аналізування складових параметрів творчого потенціалу, який розглядається як розумові процеси, які виходять за межі стандартних шаблонів та стереотипів, прояв і втілення в дійсність фантазій і результатів роздумів, винайдення альтернативних й оригінальних методів під час рутинної роботи, проведена оцінка творчого потенціалу сучасних підлітків на прикладі учнів старших класів ліцею, що дало можливість виявити їх основні риси та мрії про потенційні професії.*

Ключові слова: *творчий потенціал, творча людина, креативність людини, анкетування.*

Вступ В умовах сьогодення творчий потенціал кожної людини є частиною його працездатності, але потенціал буває прихованим, тому постає проблема: як його виявити, окреслити і оцінити.

Зараз досить великий відсоток молоді не може визначитися з вибором професії. Це є негативною тенденцією, оскільки перші кроки для освоєння професії відтерміновуються, виникає можливість обрання хибного шляху, розчарування. Проте, якщо поглянути на цю дилему з іншого боку, то в молодих людей є можливість пробувати щось нове і здобувати практичний досвід в якійсь сфері діяльності. Іншою причиною може бути розгубленість, швидкий стиль життя, бажання отримати все і одразу, різноманітні спокуси, якими наповнений сучасний світ. Тому вітчизняна освіта повинна закладати міцний фундамент подальшого розвитку кожної особистості, формувати інтелектуальний потенціал, розвивати пізнавальні інтереси, навчальну і трудову активність, а також набувати вмінь не лише засвоювати, а й ефективно відтворювати отримані знання на практиці.

Творчий потенціал сьогодні є об’єктивною необхідністю розвитку кожного працівника [1].

Виклад основного матеріалу дослідження.

Творчий потенціал визначається мисленнєвими процесами людини, які виходять за межі стандартних шаблонів та стереотипів, прояв і втілення в дійсність фантазій і результатів роздумів, винайдення альтернативних й оригінальних методів під час рутинної роботи, прояв своїх, можливо, прихованих можливостей.

Це здатність приймати нестандартні рішення і абсолютно нові ідеї в ситуаціях, які, на перший погляд, здаються «безвихідними» [2].

Творчість вже давно вважають особливо цінною як для окремої особистості, так і для суспільства в цілому. Користування нестандартними, нешаблонними методами і підходами під час вирішення виробничих і

соціальних задач і проблем, а також правильне визначення цих задач є базою для розвитку творчого потенціалу людини [1].

Термін «творча людина» описує людину, потенційно здатну до творчості [3, 4]. Моляко В.О. було запропоновано модель творчого потенціалу, яка описує структуру, і складається з наступних елементів: вроджені задатки, інтереси, допитливість, швидкість засвоєння «свіжої» інформації, вияв загального інтелекту, емоційна забарвленість певних процесів та процедур, наполегливість, творчість, схильність змінювати вибір в перспективі, інтуїтивність, здатність та вміння розробляти стратегії і тактики особистісного розвитку.

Моляко В.О. подає тлумачення творчої особистості як людини, котрій характерний психологічний простір, який охоплює «систему спрямувань, ціннісних орієнтацій, мотивів, умінь, навичок, знань для виконання певної роботи або окремої дії». Будова такого простору базується на генетичних та набутих реакціях, рефлексах, вміннях, навичках [5].

Рушійними причинами, які спонукають розвивати творчий потенціал як окремої особи, так і організації загалом, є:

- еволюційна вимога часу, яка підсилює розвиток інновацій у кожній сфері життя людини;
- чинник паралельного розвитку особистості і організації;
- сучасний інструмент впливу, який покращує здатність до адаптації;
- конкурентна перевага якісно іншого змісту;
- інформаційно-інтелектуальне суспільство [6].

Розв’язок комплексних завдань, критичне мислення і здібності до творчості – є першою трійкою навичок, на які спостерігається найбільший попит в останні роки, що було відзначено в доповіді Future of Jobs на Всесвітньому економічному форумі [7]. Був опублікований список, де креативність посідає 5 сходинку, поступившись:

- аналітичному мисленню та інноваціям;
- активному навчанню та стратегіям навчання;
- комплексному розв’язку проблем;
- критичному мисленню та аналізу [8].

Для розвитку творчості будь-якій людині, потрібні:

- наявність необхідної інформації та необмежений доступ до неї;
- взаємодія з середовищем, яке оточує особистість;
- створення бажаних умов для задоволення потреб в творчості та спілкуванні;
- можливість вільного обміну ідеями, досвідом, емоціями [1].

З метою оцінки творчого потенціалу молоді було проведено анкетування трьох груп підлітків.

Всього було запропоновано три типи анкет: анкета з вісімнадцятьма запитаннями стосовно творчого потенціалу, питальник креативності Джонсона і короткий тест творчого мислення, де респонденти мали домалювати в них певні елементи, щоб отримати унікальні малюнки. Всього було опитано 56

учнів.

Будь-який метод анонімного анкетування потрібує формування правильного набору питань, які б охоплювали різні сфери і риси творчості, а також залежить від самосвідомості і самооцінки респондентів. Аналіз дослідження проводився по параметрах та одержаних оцінках в балах (таблиці 1, 2).

Таблиця 1.

Порівняльна таблиця результатів анкетування, бали			
Параметр	Група I	Група II	Група III
Допитливість	9,94	9,65	9,57
Віра в себе	8,17	8,65	8,57
Постійність	4,67	5,12	5,05
Амбіційність	1,89	2,41	2,62
Слухова пам’ять	2,44	2,59	2,48
Зорова пам’ять	4,78	3,94	4,48
Незалежність	2,17	2,24	2,00
Здатність абстрагуватися	4,89	4,00	5,14
Ступінь зосередженості	2,00	1,47	2,10
Всього	40,95	40,07	42,01

Таблиця 2.

Порівняльна таблиця результатів креативності, бали			
Параметр	Група I	Група II	Група III
Чутливість до проблеми, надання переваги складностям	3,33	3,82	3,38
Швидкість	3,5	3,24	3,33
Гнучкість	3,72	3,71	3,43
Спритність, винахідливість	3,78	4,24	3,76
Уява, здібність до структурування	4,17	4,00	3,9
Оригінальність, винахідливість, продуктивність	4,00	3,24	3,9
Незалежність, нестандартність	3,72	3,88	3,19
Впевнений стиль поведінки з опорою на себе, самодостатня поведінка	3,61	3,35	3,71
Всього	29,83	29,48	28,6

З одержаних результатів (таблиця 1) видно, що сильні сторони груп I - III – допитливість, віра в себе. Слабкі сторони – зосередженість (групи I - III), амбіційність (група I), незалежність (групи II, III). Також було запропоновано запитання: «Чи визначились Ви з вибором професії?»

Стверджувальну відповідь з групи I надали 13 з 18 опитаних учнів, з групи II – 10 з 17, з групи III лише 8 з 21.

Учні вказали наступні професії, які вони хочуть опанувати: депутат, реабілітолог, програміст, кіберспортсмен, музикант, дизайнер, ілюстратор, ювелір, викладач іноземної мови, архітектор, психолог, стюардеса, юрист, фармацевт, аніматор, бариста, космонавт, хореограф, моряк, модель, сфера публічного управління, маркетингу, менеджменту, готельно-туристичного бізнесу.

Це викликає деяке занепокоєння відсутністю зацікавленості вибору технічних спеціальностей і прагнення до суто матеріального виробництва.

З таблиці 2 бачимо, що сильні сторони групи I – уява, здібність до структурування, оригінальність, винахідливість, продуктивність, гнучкість. Слабкі сторони – чутливість до проблеми, надання переваги складностям, впевнений стиль поведінки з опорою на себе, самодостатня поведінка.

Сильні сторони групи II – спритність, винахідливість, незалежність, нестандартність, чутливість до проблеми, надання переваги складностям. Слабкі сторони – швидкість, оригінальність, винахідливість, продуктивність, впевнений стиль поведінки, самодостатня поведінка.

Сильні сторони групи III – оригінальність, винахідливість, продуктивність, уява, здібність до структурування, впевнений стиль поведінки, самодостатня поведінка. Слабкі сторони – незалежність, нестандартність, швидкість, чутливість до проблеми, гнучкість.

Висновки

Результати двох анкет викликають деякі протиріччя. Однозначно визначити, який метод є правильним, а який ні – неможливо. На підставі першої анкети група III має сумарний результат вищий за інші дві групи (42,1 бали, проти 40,95 (група 1) і 40,7 (група II) і саме в групі III є один підліток, який набрав найбільшу кількість балів (49), що можна позначити як результат, який відповідає значному потенціалу творчості. Загалом середні результати можна оцінювати як за нормальний рівень творчого потенціалу, який тяжіє до високого рівня. Якщо розглядати результати другого анкетування, то найкращий сумарний результат в групі 1 - 29,83 балів, проти 29,48 (група II) і 28,60 (група III), проте найвищі окремі результати були саме у групи III.

Реалізувати ефективну діяльність учнів можливо на основі об'єктивної оцінки їх праці. Тому сьогодні важливим завданням навчальних закладів є максимально сприяти розвитку творчого потенціалу молоді, тобто перетворити підлітка на творчу особистість, здатну до постійного пошуку ефективної реалізації своїх вмінь та навичок.

Література.

1. Мороз Л.І., Курачицький Д.В. Соціо-статистична оцінка творчого

потенціалу працівника підприємства / Л.І. Мороз, Д.В. Курачицький. Колективна монографія «Intellectual capital is the foundation of innovative development: economics, management, marketing, tourism». Monographic series "European Science". Book 3. Part 5.2020. - Karlsruhe, Germany: ScientificWorld-NetAkhatAV,2020. – PP. 116-123, (184 p.).

2. Мороз Л.І. Креативність як складовий чинник поведінки сучасного працівника/ Л.І. Мороз. Колективна монографія «Innovative scientific researches: European development trends and regional aspect». Edition – Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2020. – PP. 135-151, (332 p.).

3. Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості та обдарованості: Зб. наук. праць / за ред. В.О. Моляко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 264 с.

4. Моляко В.А. Творческая одаренность и воспитание творческой личности. – К: Знание, 1991. – 19 с.

5. Башук Т.О. , Хижняк М.О. Стимулювання та розвиток креативності персоналу. Маркетинг і менеджмент інновацій. Суми: Видавництво Сумського державного університету, 2013. - №1. - С.150-160.

6. Павлушенко Т.Г. Нестандартный подход: как креативность помогает в бизнесе [*Custom approach: how creativity helps in business* [Electronic resource] – Retrieved from:https://biz.liga.net/hr/all/article/nestandartnyy-podkhod-kak-kreativnost-pomogaet-v-biznese (December 2019).

7. Kate Whiting. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. World Economic Forum. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/

8. Моляко В.О. Творча та інтелектуальна обдарованість у структурі особистості професіонала. Рідна школа. №12 (грудень) 2011. – с.7-11.

Abstract: *The creative potential of modern adolescents is assessed on the example of high school students on the basis of identifying and analyzing the constituent parameters of creative potential, which is considered as mental processes that go beyond standard patterns and stereotypes, manifestation and implementation of fantasies and reflections, invention of alternatives. original methods during routine work, which made it possible to identify their main features and the dream of potential professions.*

Key words*: creative potential, creative person, human creativity, questionnaire.*

Стаття відправлена: 16.09.2021 р.

© Мороз Л.І.